

F e c s ó S z i l á r d

Hová tűnnek?

Szunyog Júlia művei sajátos válaszokat adnak a művészet néhány „örök” problémájára: „*hogyan lehet ábrázolni a testet, amely a lélek földi burka*”; hogyan lehet tetszeni a közönségnek, s ugyanakkor értékesnek és korszerűnek maradni; a realitás vagy az idealitás határozza-e meg az értékeinket... De a művekben a lét és a nemlét örök problémája is visszhangzik: mi marad utánunk, mivé válunk, mi marad meg bennünk az előző generációkból és mi marad meg belőlünk a jövő generációiban. Felismeri-e az ember a helyét a világban, ráébred-e az alkotó, hogy része a mindenségnek, és felismeri-e a tényt, hogy a természet nem csupán nyersanyagforrás. A természet ismerete mint önismeret fontos lépcsőfoka Szunyog Júlia művészetének, ez adja alkotásainak alapattitűdjét. Művei a természettel összhangban, azzal szoros kapcsolatba hozva születnek. Művészetének három alappillére van: a természet, a hagyomány és a tér.

A természet mint kifogyhatatlan erőforrás, inspirációs közeg nemcsak a formáiban, hanem az anyaghasználatában is tetten érhető: a kőn és a fán kívül gyakran használ talált csontokat, uszadékfát, mezei virágot, fűzfavesszőt, szőlőtövet, madártollat stb. Formái a természetes, organikus formákat követik: spirált, kagylót, csigát, tölcsért. Konceptióként jelenik meg nála a talált tárgy felhasználása, beépítése a kompozícióba. Saját megvallása szerint a talált tárgy beépítése összefüggésben van az ember ősi vadászó-gyűjtögető életösztönével. A kompozíció építésénél viszont talált tárgyként nem csak természetes anyagokat használ, hanem például posztamensként használja a betont, amely így feszültséget hoz létre a kompozícióban.

Szunyog Júlia művészetében egyszerre többféle hagyomány kumulálódik vagy akkumulálódik. Az egyik ilyen jelentős hagyomány a táj, különösképpen a Bodroghöz, tágabb értelemben a Felvidék.



Szunyog Júlia / Avar



Szunyog Júlia / Cím nélkül



Szunyog Júlia / Torda íze

A Foghegy című alkotása egy tardosi vörös márványból készült szobor, amely egy talált marhafog felnagyított, átfogalmazott változata. A művész szavaival: „A fog külső része a gyökerekkel együtt mint befoglaló forma megmaradt, de az őrlőfog felszínét otthoni, felvidéki tájak domborzatára emlékeztető plasztikává alakítottam.” Lábakon járó mesés táj. A felvidéki táj sziluettjének tudatos beépítése jellemző Tájdombormű című művére is, másik alkotásán a Szádellői völgy formái ismerhetők fel. A hazai táj – vagy legalábbis annak egyes elemei – indirekt módon is megjelennek munkáiban: *Tölcsér* című alkotása a Bodrogló erdeiben gyűjtött nyírfakéreg-lemezekből készült.

A különböző képzőművészeti hagyományok szintén beépültek művészetébe. Saját bevallása szerint is sok ihletforrása van. Szorosan kötődik olyan huszadik századi és kortárs művészeti irányzatokhoz vagy inkább eljárásokhoz, megoldásokhoz, mint például az earth art, a land art, az environmental art vagy a nature art. A kötődés elsősorban gondolati,

inkább megerősítés a művész számára. De a klasszikus avantgárd hagyománya – a talált tárgy, a dadaistáknál a ready made, a szürrealistáknál az objet trouvé – éppúgy megjelenik munkáiban. Az utóbbinál a természet alakította, véletlenszerűen talált tárgy titokzatossága, mesészerűsége kerül előtérbe. Ezzel a fajta titokzatossággal, már-már szürrealis élménnyel telítődnek munkái. A talált tárgyakat is többféleképpen használja: vagy mintaként (Kagyló, Csigolyák, Foghegy, Fogamzás), kőből kifaragva, vagy beépítve egyes munkáiba (*Jégvirágos Őrizetlen*, *Avar*, *Tölcsér*). Munkáinak fontos része továbbá a kézműves hagyomány: a szövés technikák, a varrás. Az *Avar* című munkájában a szentjánoskenyérfa termését öltötte össze aranyszínű cérnával.

Az irodalmi hagyomány mint inspirációs forrás is fontos szerepet tölt be a művész alkotói folyamatában. A *Jégvirágos Őrizetlen* című munkájának ihletforrása Baranyovics Borisz, párkányi születésű fiatal költő egysoros verse: „*Nekidideregve a radiátor szárnyához.*” Szunyog Júlia így jellemzi munkáját:



Szunyog Júlia / Erdőszellemek

„A Jégvirágos őrizetlen egy tihanyi erdőben talált állati kulcsfontoson áll, amibe két zsákvarrótúvel átszúrt festett uszadékfa darabjai vannak beleillesztve. Ez a kerítészerű forma idézi a radiátort, a csontdarabra rézdróttal illesztett további uszadékfák pedig a szárnyat.”

Munkáinak harmadik pillére a tér. „A 20. századi képzőművészet egészére jellemző egyfajta újra-galmazódási folyamat. Állandóan önelemelve keresi önmaga meghatározását, hogy aztán a meghatározott kereteket azonnal kitágítsa” – így foglalta össze diplomamunkájában a művész azokat a folyamatokat, művészeti átalakulásokat, amelyek a szobrászatra is jellemzőek. Az installáció mint képalkotási technika vagy mint műfaj a tárgy és a tér viszonyára épít. Ennek speciális változata a helyspecifikus installáció (site specific art), amelynek lényege, hogy a művész egy adott térre szabja alkotását, figyelembe véve annak előnyeit, hátrányait, szimbolikus és társadalmi jelentőségét. Így tér és tárgy együtt alkotnak egészet. A Tölcsér című installációja egy konkrét térben kap igazi értelmet, ahol a kiállított objektum organikus formáját az épület kupolájából beáramló fény tölti meg igazi élettel, ezzel hozva létre a negyedik dimenziót munkájában. Az installáció eredeti helye a budapesti Epreskert, a Kálvária épületében, ahol egy mennyezeti körablakon át kap fényt a terem. Az, hogy a néző a tölcsér alá állhat, annak részévé válhat, érdekes interaktivitást hoz létre tárgy és szemlélője között. Ebben a kontextusban a tölcsér csupán egy eszköz, amelyen keresztül az alatta álló ember megtöltekezhet a Fénnyel.

Ha egészében nézzük Szunyog Júlia munkái, nem hagyhatjuk figyelmen kívül azt a tényt sem, hogy az alkotások szimbolikus jelentéstartalmak hordozói is egyben: az összefonódó gerincek a termékenységre, nemi aktusra, a helyspecifikus installációban ciklikusan váltakozó napfény ritmusa az emberi élet ritmusára, a belső fényre utal, a fészkek és a kagyló a női princípium hordozója, utóbbi egymásra rakódott mészrétegei az emberi élet rétegződésének szimbólumai is lehetnek. Különböző lenyomatokat

látunk – valóságosan és szimbolikus értelemben véve is. Rendhagyó „grafikai” lenyomatai tulajdonképpen lepkék, darazsak, legyek valóságos lenyomatai, de bodzabogyó, bodzavirág vagy más természetes lenyomatait is látjuk, amelyeket a művész grafikai présgép segítségével rögzített a papíron – megőrizve valamit belőlük, mielőtt teljesen elporladnának. A nyomathoz nem tesz hozzá semmit, nem magyaráz vagy nem beszél bele a jelenségbe dolgokat, amelyek nincsenek benne, hanem inkább kiemeli a valóságból részleteket.

Néhány éve a Királyhelmeci Művelődési Központ kistermében került megrendezésre Szunyog Júlia fiatal szobrászművész önálló tárlata Hová tűnnek? címmel, ahol elsősorban szobrait, plasztikáit, installáció jellegű munkáit tekinthették meg az érdeklődők, de a kiállítás részét képezték rendhagyó „grafikai” nyomatai is. A tárlat címe izgalmas kirándulásra invitálta a nézőt a formák, gondolatok labirintusába, mely az elmúlás örök kérdéseivel „provokálja” a szemlélőt. Itt természetesen nem a kiállított alkotások vizuális nyelvének direkt vagy indirekt provokációjáról volt szó, mint a dadaisták vagy a bécsi expresszionisták esetében, hanem sokkal inkább egy olyan folyamatról, amely a nézőt arra ösztönzi, hogy összefüggést találjon a tárlat címe, tartalma, esetleg saját léte között. Elgondolkodjon a kiállított tárgyak egymáshoz és hozzánk fűződő viszonyáról – a feltett kérdésre asszociálva. A kiállításon bemutatott alkotások nem pusztán illusztrációi a gondolatnak, sokkal inkább olyan lenyomatok, amelyek gondolkodást, a lét és a nemlét problémakörének továbbgondolását provokálták a nézőben.

A kiállítás címében szereplő metafizikai párhuzam mögött felfedezhető irányultság, konceptuális tett: az emberi lét végső kérdéseivel, az eddig megunt úttal foglalkozik. Részesei vagyunk a teremtésnek, egy nagy univerzumnak, amelyben mi magunk is lenyomatok vagyunk. Egész emberi tevékenységünkkel, gondolatainkkal mi is lenyomatokat hozunk létre. És ez nagy felelősség is egyben, és nem mindegy, mi marad utánunk.

Szunyog Júlia

Szunyog Júlia 1991-ben született Rimaszombatban. Gyermekkor, élményei teljes egészében szülőföldjéhez, a Bodroghöz köthetnek, ahol felnőtt. Ez a szeretet s egyben elkötelezettség adja műveinek egyik fontos dimenzióját. Alapiskolai tanulmányait Királyhelmecen, a középiskolát a kassai Márai Sándor Gimnázium művészeti osztályában folytatta. 2016-ban diplomázott a Magyar Képzőművészeti Egyetem szobrász szakán. Mesterei Menasági Péter, Kő Pál és Gálhidy Péter voltak. Az egyetemi évek alatt fontos állomás volt számára Kolozsvár - itt részben folytatta a már megkezdett utat, kísérletezett természetes anyagokkal, a „talált tárggyal” mint művészeti, esztétikai és egyszersmind gondolati objektummal, ugyanakkor felfedezte magának a követ mint médiumot, amely monumentalitást kölcsönöz munkáinak. Csoportos kiállításai Borsiban, Tornán, Csécsent, Debrecenben, Budapesten, Kolozsvárott, illetve Királyhelmecen voltak. Első önálló kiállítását 2014-ben Esztergomban (Fészkek) láthatta a közönség. Jelenleg Budapesten él.